

Nr 41.

Av herr **Nilsson, Nils Anton**, m. fl. om utsträckning av återbetalningstiden för lån från kraftledningslånefonden.

År 1918 inrättades kraftledningslånefonden med syfte att underlätta tillkomsten på landsbygden av distributionsnät för elektrisk energi. Låneräntan bestämdes till 5 %, och lånen skulle, sedan de innehafts under två år från första lyftningsdagen, återbetalas under vart och ett av därpå följande högst aderton år med lika kapitalbelopp om året.

Det visade sig emellertid snart, att de sålunda bestämda återbetalningsvillkoren voro synnerligen betungande. Då låntagarna vid slutet av det tredje året skulle förutom räntan erlægga de första avbetalningarna, blevo de totala årskostnaderna för lånen dels 5 % ränta, dels $1/18$ eller c:a $5\frac{1}{2}$ %, eller tillhoppa c:a $10\frac{1}{2}$ % av lånebeloppen.

För att i någon mån minska de svårigheter, som gjorde sig gällande för det stora flertalet av låntagare på grund av dessa bestämmelser, beslöt 1923 års riksdag, att beträffande lån, som från och med den 1 juli 1923 beviljades ur fonden, skulle föreskrivas, att dessa, sedan de innehafts under två år från första lyftningsdagen, skulle under vart och ett av därpå följande högst aderton år återbetalas med lika annuiteter, därav som ränta räknas 5 % å det oguldna kapitalbeloppet. Härigenom vanns lindring så tillvida, att de årliga lånekostnaderna under tredje låneåret sänktes från c:a $10\frac{1}{2}$ till c:a 8,6 % av det ursprungliga lånebeloppet, vilken senare utgift skulle bli lika under alla återstående år.

Det har numera allt tydligare visat sig, att lånekostnaderna inverka synnerligen menligt på de elektriska företagens ekonomiska förhållanden. De ur nationalekonomisk synpunkt betänkligaste följderna av de höga lånekostnaderna och därav förorsakade höga kostnaderna för den elektriska energin synas vara, att elektriciteten härigenom hindras att få den allmänna användning på landsbygden, som säkerligen var huvudsyftet med ifrågavarande lånefonds inrättande. De höga energikostnaderna avskräcka nuvarande förbrukare och nya användare från att i större utsträckning använda sig av elektrisk kraft.

De anläggningar, för vilka lånen upptagits, äro numera i allmänhet utförda på ett tekniskt tillfredsställande sätt eller äro under ombyggnad i de fall, då kristidsmaterial kommit till användning. Anläggningarna måste, åtminstone efter några års bruk, repareras och underhållas för att nöjaktigt fylla sina ändamål. Detta är av så stor vikt för energiförbrukarna, att man ej kan förutsätta, att dessa låta sina anläggningar förfalla. Anläggningarna komma på

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 3 saml. 10 häft. (Nr 41—42.)

intet vis att sakna värde efter exempelvis 20 år, utan torde snarare komma att öka i värde genom omläggningar och utbyggnader. Under sådana förhållanden synes det väl motiverat, att fördela återbetalningen av de för anläggningarna upptagna lånen under så stort antal år, att de årliga kostnaderna härför ej verka kvävande på elektrifieringens utveckling och hämmande på andra områden, inom vilka tillgängliga medel kunna få fruktbarande användning.

För att en verklig lättnad skall vinnas, är det tydligen nödvändigt att utsträcka återbetalningen över ett så stort antal år, att årskostnaderna avsevärt minskas. Detta kan enligt vår mening utan att riskera anläggningarnas bestånd under lånetiden vinnas genom utsträckning av återbetalningstiden till 30 år. Härigenom skulle låntagarnas årskostnader för ifrågavarande lån sänkas från c:a 8,6 till c:a 6,5 % eller i runt tal med 2 % av lånebeloppen. Då särskilt de under kristiden utbyggda anläggningarna ha stora svårigheter i ekonomiskt hänseende, böra dessa efter begäran få komma i åtnjutande av de lindrigare återbetalningsvillkoren.

Lån utbetalas för närvarande mot borgens- eller inteckningssäkerhet, i det senare fallet sedan anläggningarna genom registrering enligt lagen den 22 juni 1920 erhållit fast egendoms karaktär. Enbart inteckningssäkerhet har av statskontoret godtagits endast om ledningsnätet ifråga är anslutet till statens kraftverk. Den större grad av säkerhet, som anses föreligga om staten är energileverantör, synes oss ej böra tillmätas större betydelse, än att det borde övervägas att staten i allmänhet för lån från fonden såsom säkerhet godtogte inteckning i fastighet, vartill ledningsnät anses höra, enligt samma grunder som tillämpats beträffande anläggningar, anslutna till statens egna verk, d. v. s. intill $\frac{2}{3}$ av anläggningens fredsvärde.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställes i denna motion,

att riksdagen måtte besluta, att punkt 7) i kungörelsen av den 8 juni 1923, med ändring i kungörelsen av den 13 september 1918 angående allmänna bestämmelser för lån från kraftledningslånefonden, skall ha följande ändrade lydelse:

7) Lån skall sedan — — — — —
 följande högst trettio år med — — — — —
 — — — — — del av lånet.

Därest — — — — — betalning sker.

Stockholm den 17 januari 1925.

Nils Ant. Nilsson.

Jöns Jönsson.

Elof B. Andersson.

Åke Ingeström.

Jöns Pålsson.

Joh. Johansson,
 Friggeråker.